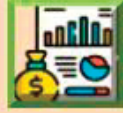

 Pencapaian Visi Belum Capai	 Tadbir Urus Korporat Memuaskan	 Kedudukan Kewangan Stabil
---	--	---

RUMUSAN AUDIT

"Visi PERTIMA untuk menjadi peneraju utama dalam sektor pembuatan produk makanan halal dalam tin di Malaysia dan membina pasaran di peringkat global masih belum dapat dicapai sepenuhnya."

PENEMUAN AUDIT

Prestasi Aktiviti

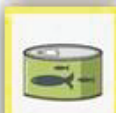
PENCAPAIAN OUTPUT

CEKAP

Mencapai sasaran yang ditetapkan

Pengurusan Aktiviti

Perbezaan baki stok bahan mentah

Lebih stok tin

Pengeluaran produk tidak capai keupayaan pengeluaran minimum mesin

Waste Water Treatment Plant tidak dibina

Aset yang rosak terbiar/tidak digunakan

**4
SYOR
AUDIT**

Tadbir Urus Korporat

5 daripada **8** aspek amalan terbaik tidak dipatuhi sepenuhnya:

Kod Tatalaku & Etika Syarikat **tidak disediakan** ⊗

Setiausaha Syarikat **tidak menasihati** Lembaga Pengarah ⊗

PPS & KPI **tidak dibentang/diluluskan** oleh Lembaga Pengarah ⊗

2 ahli JKA **Pengarah Bukan Bebas** ⊗

Unit Audit Dalam **tidak ditubuhkan** ⊗

Kedudukan Kewangan

RM1.34 juta
Keuntungan Sebelum Cukai

RM15.50 juta
Kerugian Terkumpul menurun RM1.01 juta

PERBADANAN MEMAJUKAN IKTISAD NEGERI TERENGGANU

PERTIMA TRENGGANU SDN. BHD.

Perkara Utama

Apa yang diaudit?

- Pertima Trengganu Sdn. Bhd. (PERTIMA) merupakan sebuah syarikat subsidiari milik penuh kepada Perbadanan Memajukan Iktisad Negeri Terengganu (PMINT). PERTIMA telah diperbadankan pada 28 Mac 1972 di bawah Akta Syarikat 1965 sebagai sebuah syarikat berhad menurut syer. PERTIMA mempunyai modal berbayar sejumlah RM7.40 juta.
- Pengauditan melibatkan pengurusan PERTIMA bagi tempoh tahun 2018 hingga April 2022 meliputi tiga aspek utama audit iaitu pengurusan aktiviti, tadbir urus korporat dan kedudukan kewangan.
- Pengauditan aktiviti dinilai terhadap dua bidang utama iaitu prestasi aktiviti dan pengurusan aktiviti syarikat. Prestasi aktiviti dinilai berdasarkan pencapaian output dan keberhasilan bagi aktiviti pengeluaran dan jualan produk makanan dalam tin. Pengurusan aktiviti syarikat pula dinilai melalui lima perkara iaitu pengurusan bahan mentah, pengeluaran produk, pemasaran, pembangunan produk dan aset.
- Bagi tadbir urus korporat, penilaian dilaksanakan terhadap lapan aspek iaitu Pengerusi; Lembaga Pengarah; Setiausaha Syarikat; Pengurus Besar; Prosedur Operasi Standard (SOP); Rancangan Korporat/Pelan Strategik dan Petunjuk Prestasi Utama (KPI); Jawatankuasa Audit (JKA); dan Audit Dalam.
- Analisis kedudukan kewangan dijalankan terhadap penyata kewangan beraudit bagi tahun 2018, 2019 dan 2020 merangkumi analisis pendapatan, perbelanjaan dan untung rugi; aset dan liabiliti; nisbah kewangan; serta aliran tunai.

Mengapa ia penting untuk diaudit?

- Visi PERTIMA adalah untuk menjadi peneraju utama dalam sektor pembuatan produk makanan halal dalam tin di Malaysia dan membina pasaran di peringkat global. Misi PERTIMA pula adalah menyediakan pelbagai produk makanan dalam tin yang bermutu tinggi dan bertaraf antarabangsa, mempelbagaikan segmen pasaran serta menyediakan pasukan kerja yang mantap dalam bidang pengeluaran, penyelidikan dan pembangunan (R&D), kawalan kualiti dan pemasaran.
- Sehubungan itu, pengauditan dijalankan untuk menilai pencapaian visi PERTIMA dengan menentukan sama ada pengurusan aktiviti utama iaitu pengeluaran dan jualan produk makanan dalam tin telah dilaksanakan dengan cekap dan berkesan selaras dengan amalan tadbir urus yang baik dan mencapai prestasi kedudukan kewangan yang kukuh.

Apa yang ditemui Audit?

- Secara keseluruhannya, pengauditan yang dijalankan mendapati visi PERTIMA untuk menjadi peneraju utama dalam sektor pembuatan produk makanan halal dalam tin di Malaysia dan membina pasaran di peringkat global masih belum dapat dicapai sepenuhnya. Butiran penemuan Audit adalah seperti berikut:
- Prestasi Aktiviti PERTIMA:
 - pengeluaran produk sardin 425 gram melebihi sasaran yang ditetapkan bagi tempoh tahun 2019 hingga 2021;
 - pengeluaran produk lain mencapai 91.5% berbanding sasaran bagi tempoh tahun 2019 hingga 2021;
 - pencapaian jualan melebihi sasaran yang ditetapkan bagi tempoh tahun 2019 hingga 2021; dan
 - PERTIMA tidak menetapkan mekanisme penilaian pencapaian keberhasilan aktiviti.
- Pengurusan Aktiviti PERTIMA:
 - perbezaan baki fizikal stok bahan mentah berbanding rekod di kad stok;

- lebih stok tin kosong daging korban Islamic Relief Worldwide (137,904 unit), kari ayam 1Malaysia (19,760 unit) dan tin kosong tidak berlabel (17,550 unit);
 - pengeluaran produk tidak mencapai keupayaan pengeluaran minimum mesin;
 - *Waste Water Treatment Plant* (WWTP) tidak dibina; dan
 - tiga aset rosak terbiar dan satu aset tidak digunakan.
- Amalan tadbir urus korporat adalah memuaskan tetapi penambahbaikan perlu dibuat terhadap penyediaan Kod Tatalaku dan Etika Syarikat, peranan Setiausaha Syarikat, kelulusan Pelan Perancangan Strategik (PPS) dan KPI serta pelantikan ahli JKA yang bebas.
 - Kedudukan kewangan adalah stabil kerana syarikat merekodkan keuntungan sebelum cukai sejumlah RM1.34 juta dan penurunan kerugian terkumpul sejumlah RM1.01 juta pada tahun 2020.

Apa yang disyor Audit?

- Bagi menambah baik pengurusan aktiviti dan memantapkan keupayaan tadbir urus korporat, pihak pengurusan dan Lembaga Pengarah perlu mengambil langkah yang proaktif dan berkesan bagi menangani perkara yang dibangkitkan dalam laporan ini. Sehubungan itu, pihak Audit mengesyorkan PERTIMA memberi pertimbangan terhadap perkara berikut:
 - menjalankan aktiviti pemasaran dengan lebih agresif serta memperluaskan segmen pasaran untuk meningkatkan permintaan serta jualan produk;
 - mendapatkan peruntukan yang mencukupi untuk membina WWTP sebagaimana digariskan dalam Peraturan-peraturan Kualiti Alam Sekeliling bagi memastikan operasi kilang tidak terjejas;
 - mengambil tindakan yang lebih proaktif bagi memastikan tunggakan penghutang dapat dikutip serta memastikan bayaran balik pinjaman kepada PMINT mengikut jadual; dan

- memastikan tadbir urus korporat dipertingkatkan antaranya berkaitan peranan Setiausaha Syarikat dalam menasihati Lembaga Pengarah, kelulusan PPS dan KPI oleh Lembaga Pengarah serta pelantikan ahli JKA.

PERBADANAN MEMAJUKAN IKTISAD NEGERI TERENGGANU

1. PERTIMA TRENGGANU SDN. BHD.

FAKTA UTAMA

28.03.1972 Diperbadankan di bawah Akta Syarikat 1965	RM22.36 juta Pendapatan utama dan lain-lain pendapatan yang diterima bagi tempoh tahun 2018 hingga 2020	RM1.34 juta Keuntungan sebelum cukai pada tahun 2020 RM15.50 juta Kerugian terkumpul pada tahun 2020
Visi	Menjadi peneraju utama dalam sektor pembuatan produk makanan halal dalam tin di Malaysia dan membina pasaran di peringkat global	
Aktiviti utama	Memproses, mengetin dan memasarkan barangan dalam tin seperti sardin, kari ayam, sambal bilis dan lain-lain	
Jenis syarikat	Syarikat berhad menurut syer	

1. LATAR BELAKANG

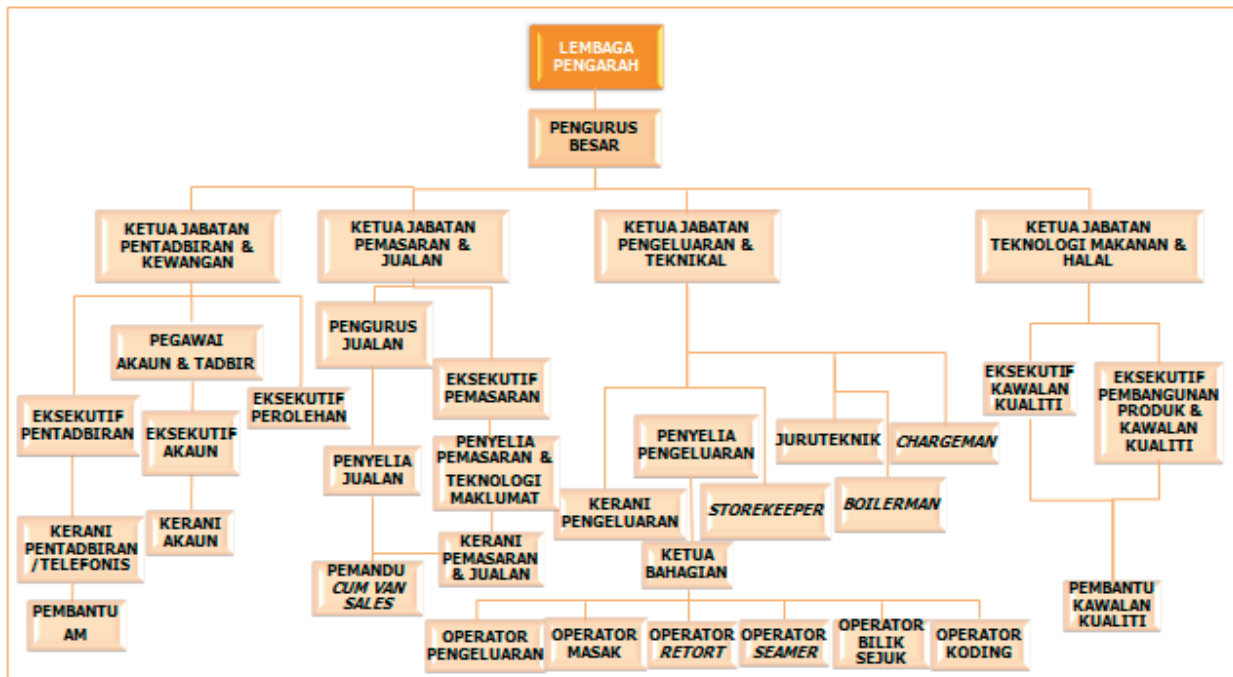
1.1. Pertima Trengganu Sdn. Bhd. (PERTIMA) merupakan sebuah syarikat subsidiari milik penuh kepada Perbadanan Memajukan Iktisad Negeri Terengganu (PMINT). PERTIMA telah diperbadankan pada 28 Mac 1972 di bawah Akta Syarikat 1965 sebagai sebuah syarikat berhad menurut syer. PERTIMA mempunyai modal berbayar berjumlah RM7.40 juta.

1.2. Visi PERTIMA adalah untuk menjadi peneraju utama dalam sektor pembuatan produk makanan halal dalam tin di Malaysia dan membina pasaran di peringkat global. Misi PERTIMA pula adalah untuk menyediakan pelbagai produk makanan dalam tin yang bermutu tinggi dan bertaraf antarabangsa, mempelbagaikan segmen pasaran serta menyediakan pasukan kerja yang mantap dalam bidang pengeluaran, penyelidikan dan pembangunan (R&D), kawalan kualiti serta pemasaran.

1.3. PERTIMA beroperasi di premis milik PMINT yang terletak di Kawasan Perindustrian Chendering, Kuala Terengganu. Aktiviti utama PERTIMA adalah memproses, mengetin dan memasarkan barangan dalam tin seperti sardin, kari ayam, sambal bilis dan lain-lain.

1.4. PERTIMA mempunyai empat Ahli Lembaga Pengarah (ALP) terdiri daripada dua Pengarah Bebas dan dua Pengarah Bukan Bebas. Pengurusan PERTIMA diketuai oleh seorang Pengurus Besar dan dibantu oleh empat Ketua Jabatan iaitu Jabatan Pentadbiran dan Kewangan, Jabatan Pemasaran dan Jualan, Jabatan Pengeluaran dan Teknikal serta Jabatan Teknologi Makanan dan Halal. Setakat 17 April 2022, PERTIMA mempunyai seramai 57 orang kakitangan yang terdiri daripada tujuh orang eksekutif dan 50 orang bukan eksekutif. Struktur organisasi PERTIMA pada 17 April 2022 adalah seperti dalam **Carta 1**.

CARTA 1
STRUKTUR ORGANISASI PERTIMA

Sumber: Jabatan Pentadbiran dan Kewangan

1.5. Sumber pendapatan PERTIMA adalah daripada hasil jualan produk makanan dalam tin terutamanya sardin. Selain sardin, PERTIMA juga mengeluarkan enam produk makanan dalam tin yang lain iaitu kari ayam, sambal bilis, seri kaya, kuah laksa Terengganu, kuah sate dan sapuan sardin. Pendapatan PERTIMA bagi tempoh tahun 2018 hingga 2020 adalah berjumlah RM22.36 juta manakala perbelanjaan pula adalah berjumlah RM21.76 juta terdiri daripada kos jualan, pentadbiran, kewangan dan lain-lain.

2. OBJEKTIF PENGAUDITAN

Pengauditan dijalankan untuk menilai pencapaian visi PERTIMA melalui pengurusan aktiviti utama iaitu pengeluaran dan jualan produk makanan dalam tin yang cekap dan berkesan; tadbir urus korporat yang baik; serta kedudukan kewangan yang kukuh.

3. SKOP PENGAUDITAN

3.1. Pengauditan ini melibatkan aktiviti utama PERTIMA iaitu pengeluaran dan jualan produk makanan dalam tin bagi tahun 2019 hingga April 2022. Aktiviti ini merupakan aktiviti utama yang menyumbang kepada pencapaian visi dan misi PERTIMA. Penilaian prestasi aktiviti dibuat berdasarkan pencapaian output dan pencapaian keberhasilan. Bagi pengurusan aktiviti pula, lima perkara yang dinilai ialah pengurusan bahan mentah, pengeluaran produk, pemasaran, pembangunan produk dan aset.

3.2. Pengauditan terhadap tadbir urus korporat melibatkan lapan aspek bagi tahun 2019 hingga April 2022. Selain itu, pengauditan terhadap pengurusan kewangan syarikat juga dijalankan. Aspek tadbir urus korporat yang dinilai ialah Pengerusi; Lembaga Pengarah; Pengurus Besar; Setiausaha Syarikat; Pelan Strategik dan Petunjuk Prestasi Utama (KPI); Prosedur Operasi Standard (SOP); Jawatankuasa Audit (JKA); dan Audit Dalam. Aspek pengurusan kewangan pula meliputi pengurusan perbelanjaan bagi bayaran elaun Lembaga Pengarah dan tuntutan perbelanjaan Pengurus Besar.

3.3 Analisis kedudukan kewangan adalah berdasarkan penyata kewangan beraudit bagi tahun 2018, 2019 dan 2020 yang telah diaudit oleh Tetuan Jalil & Co.. Pengauditan telah dijalankan di pejabat dan kilang yang terletak di Kawasan Perindustrian Chendering, Kuala Terengganu.

4. METODOLOGI PENGAUDITAN

Pengauditan dijalankan dengan menyemak rekod, fail dan dokumen yang dikemukakan oleh pengurusan PERTIMA serta menganalisis data berkaitan pengeluaran, jualan dan stok produk. Selain itu, semakan dokumen berkaitan tadbir urus korporat juga dibuat bagi menilai prestasi aktiviti yang dilaksanakan. Perbincangan, temu bual dan lawatan fizikal ke kilang bersama dengan pegawai PERTIMA turut dijalankan untuk mendapatkan penjelasan lanjut. Bagi kedudukan kewangan, penilaian dilaksanakan berdasarkan penyata kewangan beraudit PERTIMA melibatkan analisis trend pendapatan, perbelanjaan dan untung rugi; analisis trend aset dan liabiliti; analisis nisbah kewangan; serta analisis aliran tunai.

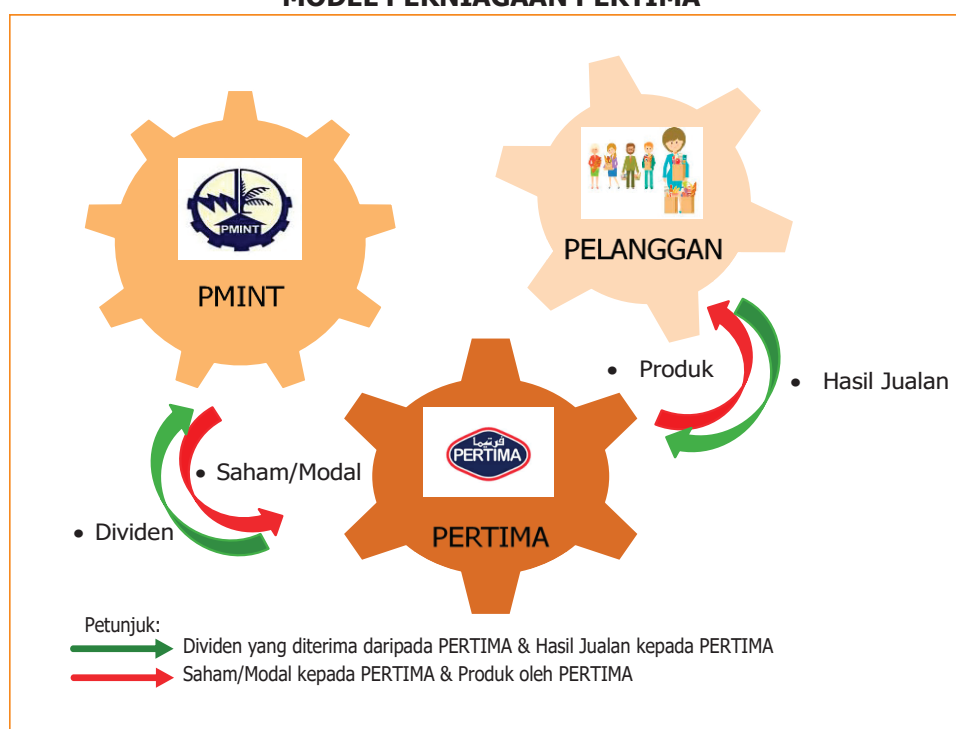
5. PENEMUAN TERPERINCI AUDIT

Penemuan Audit dan maklum balas PERTIMA telah dibincangkan dalam Mesyuarat Penutup pada 14 Jun 2022. Penjelasan lanjut bagi setiap penemuan Audit adalah seperti perenggan berikut:

5.1. Prestasi Aktiviti

Aktiviti utama PERTIMA adalah berteraskan keuntungan melalui pengeluaran dan penjualan produk makanan dalam tin terutamanya sardin. PERTIMA memperoleh saham atau modal daripada PMINT selaku syarikat induk bagi membiayai pelaksanaan aktiviti utama dan seterusnya memberi pulangan hasil. Pulangan hasil ini merupakan pendapatan utama kepada PERTIMA dalam bentuk jualan yang diterima daripada pelanggan. Model perniagaan PERTIMA adalah seperti dalam **Carta 2**.

CARTA 2
MODEL PERNIAGAAN PERTIMA

Sumber: Jabatan Audit Negara

5.1.1. Pencapaian Output

PERTIMA mengeluarkan tujuh produk makanan dalam tin iaitu sardin, kari ayam, sambal bilis, seri kaya, kuah laksa Terengganu, kuah sate dan sapuan sardin. Bagi produk sardin, pengeluaran produk disediakan dalam tiga saiz iaitu 425 gram, 405 gram dan 155 gram manakala enam produk yang lain pula disediakan dalam satu saiz sahaja seperti dalam **Jadual 1**.

**JADUAL 1
PRODUK KELUARAN PERTIMA**

BIL.	PRODUK	
	JENIS	SAIZ (Gram)
1.	Sardin	425
		405
		155
2.	Kari Ayam	285
3.	Sambal Bilis	160
4.	Seri Kaya	500
5.	Kuah Laksa Terengganu	400
6.	Kuah Sate	425
7.	Sapuan Sardin	180

Sumber: PERTIMA

5.1.1.1. Pengeluaran Produk

- a. Berdasarkan Pelan Perancangan Strategik (PPS) tahun 2017 hingga 2021, PERTIMA hendaklah mencapai sasaran pengeluaran dan jualan produk yang ditetapkan. Sasaran tersebut disediakan berdasarkan pesanan belian yang telah dicapai pada tahun 2016 dengan mengekalkan kuantiti pasaran sedia ada dan ditambah dengan pasaran baharu. Semakan Audit mendapati hanya sasaran pengeluaran produk sardin 425 gram ditetapkan dalam PPS, manakala sasaran pengeluaran produk lain hanya ditetapkan dalam bajet tahunan pada setiap tahun.
- b. Berdasarkan PPS, bagi tempoh tahun 2019 hingga 2021, sebanyak 46,500 kotak (24 tin/kotak) atau 1.12 juta tin produk sardin 425 gram disasarkan setiap tahun mengikut segmen pasaran. Bagaimanapun, PERTIMA membuat penilaian semula (kemas kini) sasaran pengeluaran setiap tahun mengikut bajet tahunan dan kontrak tempahan yang diterima daripada pelanggan bagi tahun berikutnya. Semakan Audit mendapati pengeluaran produk sardin 425 gram melebihi sasaran yang dikemas kini bagi tempoh tahun 2019 hingga 2021 antara 108.5% hingga 269.5% seperti dalam **Jadual 2**.

**JADUAL 2
PENCAPAIAN PENGELUARAN PRODUK SARDIN 425 GRAM
BAGI TEMPOH TAHUN 2019 HINGGA 2021**

TAHUN	SASARAN KUANTITI PENGELUARAN		PENGELUARAN SEBENAR (Tin) (c)	PENCAPAIAN (%) (c/b x 100)
	PPS (Tin) (a)	KEMAS KINI (Tin) (b)		
2019	1,116,000	729,480	1,220,142	167.3
2020	1,116,000	561,944	1,514,604	269.5
2021	1,116,000	1,687,131	1,830,684	108.5

Sumber: Pelan Perancangan Strategik, Bajet Tahunan dan Laporan Pengeluaran Produk Siap

- c. Analisis Audit mendapati sasaran kuantiti pengeluaran dikemas kini bagi produk sardin 425 gram menunjukkan trend turun naik. Sasaran kuantiti pengeluaran menurun kepada 0.56 juta pada tahun 2020 dan kembali meningkat kepada 1.69 juta pada tahun 2021. Bagaimanapun, pengeluaran sebenar produk adalah meningkat setiap tahun malah melebihi sasaran kemas kini dan sasaran asal yang ditetapkan dalam PPS. Keadaan ini disebabkan tempahan yang diterima daripada Federal Agricultural Marketing Authority (FAMA) bagi kontrak *Original Equipment Manufacturer* (OEM) dan pasaran baharu telah mempengaruhi sasaran (kemas kini) dan pengeluaran sebenar produk sardin 425 gram.
- d. Bagi pengeluaran produk lain untuk tempoh tahun 2019 hingga 2021, PERTIMA telah berjaya mencapai pengeluaran sebanyak 2.59 juta tin (91.5%) berbanding sasaran sebanyak 2.83 juta tin. Prestasi pencapaian pengeluaran produk lain adalah seperti dalam **Jadual 3**.

JADUAL 3
PENCAPAIAN PENGELUARAN PRODUK LAIN
BAGI TEMPOH TAHUN 2019 HINGGA 2021

PRODUK	KUANTITI PENGELUARAN		PERATUS PENCAPAIAN (%)
	SASARAN (Bil.)	SEBENAR (Bil.)	
TAHUN 2019			
Sardin 405 gram	39,455	52,461	133.0
Sardin 155 gram	409,395	827,912	202.2
Kari Ayam 285 gram	23,837	36,805	154.4
Sambal Bilis 160 gram	21,797	10,582	48.5
Seri Kaya 500 gram	11,040	960	8.7
Seri Kaya 200 gram	60	-	0.0
Kuah Laksa Terengganu 400 gram	608	7,269	1,195.6
Kuah Sate 425 gram	8,513	9,296	109.2
Sapuan Sardin 180 gram	7,624	17,913	235.0
JUMLAH	522,329	963,198	184.4
TAHUN 2020			
Sardin 405 gram	93,024	144,475	155.3
Sardin 155 gram	1,254,650	647,927	51.6
Kari Ayam 285 gram	13,968	72,710	520.5
Sambal Bilis 160 gram	24,000	37,824	157.6
Seri Kaya 500 gram	1,000	4,170	417.0
Kuah Laksa Terengganu 400 gram	6,768	7,552	111.6
Kuah Sate 425 gram	5,184	12,407	239.3
Sapuan Sardin 180 gram	19,008	8,783	46.2
JUMLAH	1,417,602	935,848	66.0
TAHUN 2021			
Sardin 405 gram	63,127	26,043	41.3
Sardin 155 gram	726,276	589,442	81.2

PRODUK	KUANTITI PENGELUARAN		PERATUS PENCAPAIAN (%)
	SASARAN (Bil.)	SEBENAR (Bil.)	
Kari Ayam 285 gram	26,766	21,425	80.0
Sambal Bilis 160 gram	30,176	19,937	66.1
Seri Kaya 500 gram	1,600	2,164	135.3
Kuah Laksa Terengganu 400 gram	8,790	7,902	89.9
Kuah Sate 425 gram	6,732	21,400	317.9
Sapuan Sardin 180 gram	24,834	-	0.0
JUMLAH	888,301	688,313	77.5
JUMLAH KESELURUHAN	2,828,232	2,587,359	91.5

Sumber: Pelan Perancangan Strategik, Bajet Tahunan dan Laporan Pengeluaran Produk Siap

- e. Analisis Audit mendapati pengeluaran produk lain pada tahun 2019 melebihi sasaran yang ditetapkan iaitu sebanyak 0.96 juta tin (184.4%). Bagaimanapun pada tahun 2020 dan 2021, PERTIMA mencapai pengeluaran masing-masing sebanyak 0.94 juta tin (66%) dan 0.69 juta tin (77.5%) sahaja berbanding sasaran yang ditetapkan. Pengeluaran produk lain tidak mencapai sasaran pada tahun 2020 dan 2021 disebabkan PERTIMA mengutamakan produk teras iaitu sardin 425 gram. Selain itu, pengeluaran adalah terhad disebabkan perubahan waktu kerja yang disingkatkan semasa tempoh Perintah Kawalan Pergerakan (PKP).

5.1.1.2. Jualan Produk

- a. Berdasarkan PPS, PERTIMA hendaklah mencapai sasaran jualan berjumlah RM6.60 juta (2019), RM6.93 juta (2020) dan RM7.28 juta (2021) bagi tempoh tahun 2019 hingga 2021. Sasaran ini disediakan dengan mengambil kira barangan dikembalikan atau rosak yang akan mempengaruhi nilai jualan.
- b. Semakan Audit mendapati bagi tempoh tahun 2019 hingga 2021, prestasi jualan melebihi sasaran yang dikemas kini antara 117.3% hingga 148.8% seperti dalam **Jadual 4**.

JADUAL 4
PENCAPAIAN JUALAN PERTIMA BAGI TEMPOH TAHUN 2019 HINGGA 2021

TAHUN	SASARAN JUALAN		JUALAN SEBENAR (RM Juta) (c)	PENCAPAIAN (%) (c/b x 100)
	PPS (RM Juta) (a)	KEMAS KINI (RM Juta) (b)		
2019	6.60	4.71	7.01	148.8
2020	6.93	6.67	8.73	130.9
2021	7.28	10.28	12.06	117.3

Sumber: Pelan Perancangan Strategik, Bajet Tahunan dan Analisa Pemasaran

- c. Prestasi pencapaian jualan yang melebihi sasaran setiap tahun telah menyumbang keuntungan kepada syarikat pada tahun 2020 dan 2021. Bagaimanapun pada tahun 2019, PERTIMA mengalami kerugian berjumlah RM0.87 juta walaupun jualan melebihi sasaran. Kerugian ini disebabkan pengeluaran produk siap pada tahun 2019 adalah tinggi menyebabkan peningkatan kos jualan berjumlah RM1.16 juta berbanding tahun 2018.

Maklum Balas PERTIMA yang Diterima Pada 8 Jun 2022 dan 16 Jun 2022

PERTIMA memfokuskan produk teras (Sardin 425 gram) dalam PPS memandangkan pasaran tertinggi produk dimonopoli oleh sardin berbanding produk lain yang hanya menyumbang 10% dalam jualan. Bagaimanapun, PPS untuk lima tahun akan datang telah ditambah baik dengan perancangan semua produk termasuk produk baru yang bakal diwujudkan. Sasaran pengeluaran dan jualan pada tahun 2020 adalah mengambil kira tempahan daripada FAMA bagi kontrak OEM.

Pendapat Audit | Secara keseluruhannya, pencapaian pengeluaran produk dan jualan adalah cekap kerana melebihi sasaran yang ditetapkan. Bagaimanapun, pencapaian pengeluaran produk lain (selain sardin 425 gram) tidak mencapai sasaran bagi tahun 2020 dan 2021.

5.1.1.3. Bagi aspek tadbir urus korporat syarikat, semakan Audit mendapati mesyuarat Lembaga Pengarah yang diadakan sebanyak 12 kali dalam tempoh tahun 2019 hingga 2021 telah membincangkan perkara berkaitan bajet, perancangan dan pencapaian syarikat termasuk isu yang berkaitan. Mesyuarat turut membincangkan perkara berkaitan pengeluaran, keuntungan dan perbelanjaan syarikat (operasi dan pemasaran). Selain itu, pencapaian aktiviti syarikat berserta data dan statistik pencapaian telah dibentangkan semasa mesyuarat tersebut.

5.1.2. Pencapaian Keberhasilan

Semakan Audit mendapati PERTIMA tidak menetapkan mekanisme penilaian terhadap pencapaian keberhasilan bagi pengeluaran dan jualan produk makanan dalam tin. Sehubungan itu, pihak Audit telah menjalankan analisis bagi membuat penilaian keberhasilan terhadap aktiviti PERTIMA. Aspek yang dinilai merangkumi

empat perkara iaitu pembayaran dividen, kedudukan produk dalam pasaran, anugerah dan pengiktirafan serta kajian kepuasan pelanggan.

5.1.2.1. Pembayaran Dividen

PMINT melalui pengukuhan fungsi dan peranan ke atas anak syarikat telah menggariskan polisi pembayaran dividen bagi meningkatkan keuntungan dan prestasi anak syarikat. Bagi anak syarikat yang mencatatkan keuntungan, dividen perlu dibayar kepada PMINT sebanyak 30% daripada jumlah keuntungan setelah ditolak cukai. Bagaimanapun, polisi ini tidak terpakai bagi anak syarikat yang mencatatkan kerugian. Semakan Audit mendapati **PERTIMA tidak mengisytiharkan dividen bagi tahun yang mencatatkan keuntungan iaitu pada tahun 2018 dan 2020.**

5.1.2.2. Kedudukan Produk Dalam Pasaran

- Berdasarkan minit mesyuarat Lembaga Pengarah pada tahun 2019 hingga tarikh pengauditan pada 17 April 2022, kedudukan produk PERTIMA dalam pasaran makanan halal di Malaysia tidak pernah dibincangkan. Sehubungan itu, PERTIMA tidak dapat menilai sejauh mana keberadaan dan pencapaian produk di kalangan pesaing dalam pasaran yang sama.
- Pihak Audit telah membandingkan bilangan produk yang dihasilkan oleh PERTIMA dengan beberapa jenama produk makanan halal dalam tin yang lain di pasaran. Hasil perbandingan mendapati produk PERTIMA hanya dikeluarkan dalam bentuk tin sahaja dan mempunyai rangkaian produk yang kecil seperti dalam **Jadual 5**.

JADUAL 5
PERBANDINGAN RANGKAIAN PRODUK PERTIMA DENGAN JENAMA LAIN

JENAMA	BILANGAN PRODUK		
	DALAM TIN	SELAIN DALAM TIN	JUMLAH
JENAMA 1	41	14	55
JENAMA 2	22	86	108
JENAMA 3	15	20	35
JENAMA 4	10	20	30
PERTIMA	7	-	7
JENAMA 5	5	-	5

Sumber: Jabatan Audit Negara

5.1.2.3. Anugerah dan Pengiktirafan

Semakan Audit mendapati PERTIMA telah berjaya mendapatkan anugerah dan pengiktirafan bagi aktiviti utamanya. Bagi tempoh tahun 2019 hingga April 2022, sebanyak enam anugerah dan pengiktirafan telah diterima seperti dalam **Jadual 6**.

JADUAL 6
ANUGERAH DAN PENGIKTIRAFAN YANG DITERIMA PERTIMA
BAGI TEMPOH TAHUN 2019 HINGGA APRIL 2022

ANUGERAH/ PENGIKTIRAFAN	TEMPOH SAH SEHINGGA	TARIKH ANUGERAH/ PENGIKTIRAFAN	PEMBERI ANUGERAH/ PENGIKTIRAFAN
Sijil HALAL - sardin, kari ayam, sambal bilis dan seri kaya	15 Mac 2024	16 Mac 2022	Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM)
- kuah laksa, kuah sate dan sapuan sardin	15 Mei 2023	16 Mei 2021	
Sijil HALAL pengilangan kontrak/OEM makanan/minuman/ makanan tambahan	30 September 2024	1 Oktober 2021	Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM)
Sijil <i>Hazard Analysis Critical Control Point</i> (HACCP)	29 Jun 2023	30 Jun 2020	Moody International
ISO 9001:2015	29 Jun 2023	30 Jun 2020	Moody International
Sijil Makanan Selamat Tanggungjawab Industri (MESTI)	*4 Julai 2022	5 Julai 2019	Kementerian Kesihatan Malaysia (KKM)
<i>The Brandlaurate World Halal Bestbrands Award Consumer Canned Sardines</i>	-	3 September 2019	The World Brands Foundation

Sumber: Jabatan Teknologi Makanan dan Halal

Nota (*) : Dalam proses pembaharuan sijil

5.1.2.4. Kajian Kepuasan Pelanggan

- a. Misi PERTIMA adalah untuk menyediakan pelbagai produk makanan dalam tin yang bermutu tinggi, mempelbagaikan segmen pasaran serta menyediakan pasukan kerja yang mantap dalam bidang pengeluaran, kawalan kualiti dan pemasaran. Selain itu, objektif pemasaran PERTIMA pula adalah untuk mencapai tahap kepuasan pelanggan melebihi 80%.
- b. Pihak Audit mendapati PERTIMA telah membuat kajian kepuasan pelanggan dengan mengedarkan borang soal selidik kepada dua pihak iaitu pengedar dan pelanggan pada 30 April 2020. Hasil kajian mendapati sebilangan besar pengedar dan pelanggan berpuas hati terhadap mutu perkhidmatan dan produk PERTIMA. Bagaimanapun, kajian ini dijalankan oleh PERTIMA sendiri tanpa melalui penilaian secara bebas oleh pihak ketiga. Semakan Audit terhadap kajian yang dijalankan adalah seperti berikut:

i. Kajian Kepuasan Kepada Pengedar

- Penilaian terhadap pengedar dibuat berdasarkan empat kriteria iaitu tempoh penghantaran/pembekalan produk, kualiti produk (pematuhan dan kesesuaian), layanan cepat dan mesra pelanggan serta persaingan harga. Seramai 20 (28.2%) daripada 71 pengedar yang diedarkan borang soal selidik telah memberikan maklum balas. Berdasarkan maklum balas tersebut, sebanyak 93.7% pengedar berpuas hati dengan memberikan penilaian baik dan amat baik manakala 6.3% pengedar memberikan penilaian memuaskan terhadap mutu perkhidmatan PERTIMA seperti dalam **Jadual 7**.

JADUAL 7
KEPUASAN PENGEDAR TERHADAP MUTU PERKHIDMATAN PERTIMA

BIL.	KRITERIA PENILAIAN	BIL./PERATUS (%)			
		LEMAH	MEMUASKAN	BAIK	AMAT BAIK
1.	Tempoh Penghantaran/ Pembekalan Produk	-	1 (5%)	15 (75%)	4 (20%)
2.	Kualiti Produk i. Pematuhan ii. Kesesuaian	-	-	11 (55%)	9 (45%)
3.	Layanan Cepat dan Mesra Pelanggan	-	-	10 (50%)	10 (50%)
4.	Persaingan Harga	-	4 (20%)	12 (60%)	4 (20%)
*SKOR PURATA KESELURUHAN			6.3%	60%	33.7%

Sumber: Laporan Kaji Selidik

*Nota: Skor Purata Keseluruhan = $\frac{\text{Jumlah Peratus Tahap Kepuasan}}{\text{Bilangan Kriteria Penilaian}}$

- Berdasarkan **Jadual 7**, kesemua pengedar berpuas hati dengan kualiti produk dan perkhidmatan pelanggan PERTIMA, manakala 19 (95%) pengedar berpuas hati dengan tempoh penghantaran/pembekalan produk dan 16 (80%) pengedar berpuas hati dengan harga yang ditawarkan oleh PERTIMA. Bagaimanapun, lima (25%) pengedar berpendapat tempoh penghantaran/pembekalan dan harga adalah memuaskan.

ii. Kajian Kepuasan Kepada Pelanggan

- Penilaian kepada pelanggan dibuat berdasarkan lapan kriteria iaitu pertimbangan harga, pembungkusan yang menarik, jenama, promosi, harga berpatutan, persembahan pembungkusan, cita rasa dan mudah diperolehi. Kesemua 20 pelanggan yang diedarkan borang soal selidik telah memberi maklum balas. Berdasarkan maklum balas, sebanyak

92.5% pelanggan bersetuju manakala 7.5% pelanggan tidak bersetuju dengan kriteria penilaian produk seperti dalam **Jadual 8**.

JADUAL 8
KEPUASAN PELANGGAN TERHADAP PRODUK PERTIMA

BIL.	KRITERIA PENILAIAN PRODUK	BIL/PERATUS (%)	
		TIDAK SETUJU	SETUJU
1.	Pertimbangan Harga	-	20 (100%)
2.	Pembungkusan yang Menarik	1 (5%)	19 (95%)
3.	Jenama	2 (10%)	18 (90%)
4.	Promosi	-	20 (100%)
5.	Harga Berpatutan	1 (5%)	19 (95%)
6.	Persembahan Pembungkusan	2 (10%)	18 (90%)
7.	Cita rasa	-	20 (100%)
8.	Mudah Diperoleh	6 (30%)	14 (70%)
*SKOR PURATA KESELURUHAN		7.5%	92.5%

Sumber: Laporan Kaji Selidik

*Nota: Skor Purata Keseluruhan = $\frac{\text{Jumlah Peratus Tahap Kepuasan}}{\text{Bilangan Kriteria Penilaian}}$

- Berdasarkan **Jadual 8**, secara keseluruhannya sebilangan besar pelanggan bersetuju dengan produk PERTIMA daripada segi harga, pembungkusan, jenama, promosi, dan cita rasa produk dengan penilaian antara 90% hingga 100%. Bagaimanapun, hanya 70% pelanggan bersetuju dengan kriteria produk mudah diperoleh.

Maklum Balas PERTIMA yang Diterima Pada 8 Jun 2022 dan 16 Jun 2022

Dividen tidak diisytihar kerana PERTIMA mencatatkan kerugian terkumpul sejak penubuhan dan bergantung kepada kedudukan kewangan syarikat. Kepuasan 20 pelanggan boleh diambil kira dan memberi impak maklum balas secara minima. Bagaimanapun, kajian akan ditambah baik dengan penambahan sampel responden.

Pendapat Audit | Pencapaian keberhasilan aktiviti tidak dapat ditentukan secara objektif kerana tidak ada mekanisme penilaian ditetapkan. Bagaimanapun, berdasarkan analisis soal selidik yang dijalankan oleh PERTIMA, pengedar dan pelanggan berpuas hati dengan mutu perkhidmatan dan produk yang dihasilkan.

5.2. Pengurusan Aktiviti

Pengurusan aktiviti utama PERTIMA dinilai berdasarkan pengeluaran dan jualan produk makanan dalam tin. Penilaian dibuat terhadap lima perkara iaitu pengurusan bahan mentah, pengeluaran produk, pemasaran, pembangunan produk dan aset. Secara keseluruhannya, pengurusan pembangunan produk adalah baik kerana Jabatan Teknologi Makanan dan Halal sentiasa memantau kualiti produk bermula daripada penerimaan bahan mentah sehingga pengeluaran produk siap. Selain itu, perbandingan dalam rangkaian produk yang sama juga sentiasa dibuat untuk menambah baik kualiti produk. Produk yang telah berjaya dihasilkan adalah seperti kuah sate, kuah laksa dan pengeluaran produk untuk jenama lain. Semakan Audit terhadap pengurusan bahan mentah, pengeluaran produk, pemasaran dan pengurusan aset mendapati beberapa kelemahan seperti berikut:

5.2.1. Pengurusan Bahan Mentah

5.2.1.1. Mengikut Prosedur Operasi Standard (SOP), Jabatan Pentadbiran dan Kewangan bertanggungjawab membuat pembelian bahan mentah apabila menerima borang pesanan belian daripada Unit Stor. Pesanan belian ini dibuat apabila stok barang siap berada pada tahap minimum dan diluluskan oleh Ketua Jabatan Pengeluaran dan Teknikal. Unit Stor seterusnya bertanggungjawab merekodkan penerimaan bahan mentah dalam kad stok dan juga pengeluaran bahan mentah apabila terdapat permohonan bahan mentah untuk pemprosesan.

5.2.1.2. Semakan Audit mendapati PERTIMA mempunyai dua kategori bahan mentah iaitu bahan mentah basah dan kering. Bahan mentah basah merupakan bahan masakan yang digunakan dalam pemprosesan produk seperti ikan, sos tomato, cili, bawang, minyak masak dan sebagainya. Bahan mentah kering pula merupakan barang pembungkusan produk seperti tin, kotak dan label.

a. Stok Bahan Mentah

Semakan Audit terhadap kad stok bahan mentah mendapati **baki akhir stok tahun sebelum berbeza dengan baki awal stok tahun berikutnya. Perbezaan ini disebabkan baki stok tidak direkodkan dengan teratur dan kemas kini.** Selain itu, lawatan fizikal Audit pada 30 Mac 2022 dan 7 April 2022 mendapati baki fizikal stok juga berbeza dengan kad stok. Perbezaan adalah seperti dalam **Jadual 9**.

JADUAL 9
PERBEZAAN BAKI FIZIKAL STOK DENGAN REKOD DI KAD STOK

BIL.	KATEGORI	BAKI		PERBEZAAN
		FIZIKAL	KAD STOK	
BAHAN MENTAH (BASAH)				
1.	Minyak Masak	2,472.46 kg	2,398.38 kg	74.08 kg
2.	Modified Starch	1,814.20 kg	1,718.82 kg	95.38 kg
3.	Tomato Puri	30,983 kg	31,380.15 kg	397.15 kg
BAHAN MENTAH (KERING)				
1.	Kotak Sardin Pertama 425 gram	22,995 keping	19,990 keping	3,005 keping
2.	Label Kuah Laksa	9,700 keping	4,065 keping	5,635 keping
3.	Tin Litho Agromas 425gram	93,957 unit	90,359 unit	3,598 unit
4.	Tin Plain 155 gram	31,500 unit	43,814 unit	12,314 unit

Sumber: Unit Stor, Jabatan Pengeluaran dan Teknikal

b. Stok Tin

i. Tin Daging Korban Islamic Relief Worldwide (IRW)

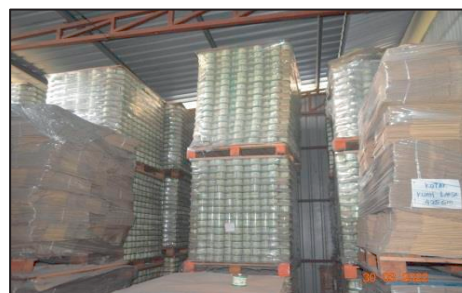
Pemeriksaan fizikal Audit ke stor penyimpanan pada 30 Mac 2022 mendapati **sebanyak 137,904 tin kosong bersaiz 454 gram bagi pengetinan daging korban masih tidak digunakan.** Bagaimanapun, semakan Audit terhadap kad stok mendapati tiada stok tin tersebut direkodkan pada tahun 2022. Semakan Audit selanjutnya mendapati rekod terakhir stok tin adalah sebanyak 128,580 tin pada 1 Januari 2018 dengan perbezaan sebanyak 9,324 tin. Berdasarkan invoice, harga seunit tin ialah RM0.76 menjadikan nilai stok tin kosong ini berjumlah RM104,807. Tin ini tidak akan digunakan lagi untuk program pengetinan daging korban kerana program tersebut tidak lagi diteruskan. Tin daging korban tersebut adalah seperti dalam **Gambar 1** dan **Gambar 2**.

GAMBAR 1

Stor Penyimpanan PERTIMA, Chendering
- Tin Daging Korban
(30.03.2022)
(Sumber: Jabatan Audit Negara)

GAMBAR 2

Stor Penyimpanan PERTIMA, Chendering
- Tin Daging Korban
(30.03.2022)
(Sumber: Jabatan Audit Negara)

ii. Tin Kari Ayam 1Malaysia dan Tin Kosong Tidak Berlabel

Semakan Audit mendapati berlaku **lebih stok tin kosong sebanyak 19,760 bagi tin kari ayam 1Malaysia dan 17,550 bagi tin kosong tidak berlabel (produk kari ayam 285 gram)**. Berdasarkan invoice, harga bagi tin kosong kari ayam 1Malaysia dan tin kosong tidak berlabel masing-masing ialah RM0.65 dan RM0.44 seunit menjadikan nilai stok ini berjumlah RM12,844 dan RM7,722. Stok tin kosong tersebut adalah seperti dalam **Gambar 3** dan **Gambar 4**.

GAMBAR 3

Stor Penyimpanan PERTIMA, Chendering
- Tin Kari Ayam 1Malaysia
(30.03.2022)
(Sumber: Jabatan Audit Negara)

GAMBAR 4

Stor Penyimpanan PERTIMA, Chendering
- Tin Kosong Tidak Berlabel
(30.03.2022)
(Sumber: Jabatan Audit Negara)

Maklum Balas PERTIMA yang Diterima Pada 8 Jun 2022

Rekod fizikal dan stok kad telah dikemas kini pada 3 April 2022 dan didapati perbezaan minimum sahaja iaitu kurang daripada 1%. Bahagian Pengeluaran mengambil tindakan dengan memastikan rekod dikemas kini selepas hari pemprosesan dan mengadakan *pre-stock take* untuk kawalan dalaman. PERTIMA akan mendapatkan kelulusan Mesyuarat Lembaga Pengarah untuk melupuskan lebih stok tin kosong memandangkan kualiti tin yang rosak dan berkarat serta tidak boleh digunakan.

Pendapat Audit | Pengurusan bahan mentah kurang cekap kerana kajian perolehan, pengeluaran serta penilaian dan pemantauan bahan mentah tidak dibuat dengan teratur dan kemas kini.

5.2.2. Pengeluaran Produk

5.2.2.1. Keupayaan Pengeluaran Minimum Mesin

- a. Pengeluaran setiap produk PERTIMA melibatkan penggunaan beberapa jenis mesin yang sama seperti *boiler*, *pre-cooker*, *exhaust conveyor*, *seamer*, *retort*, *cooling tank* dan peralatan lain. Terdapat empat jenis mesin *seamer* yang berlainan penggunaannya iaitu *seamer* 1 bagi kari ayam, sambal bilis dan sapuan sardin, *seamer* 2 bagi sardin 155 gram, *seamer* 3 bagi seri kaya dan *seamer* 4 bagi sardin 425 gram, sardin 405 gram, kuah sate dan kuah laksa. Setiap mesin *seamer* mempunyai keupayaan pengeluaran minimum dan maksimum seperti dalam **Jadual 10**.

JADUAL 10
KEUPAYAAN PENGELUARAN
MINIMUM DAN MAKSIMUM MENGIKUT SETIAP MESIN *SEAMER*

MESIN	PRODUK	KEUPAYAAN PENGELUARAN SEHARI	
		MINIMUM (Bil.)	MAKSIMUM (Bil.)
<i>Seamer</i> 1	Kari Ayam	19,500	31,200
	Sambal Bilis	19,500	31,200
	Sapuan Sardin	19,500	31,200
<i>Seamer</i> 2	Sardin 155 gram	19,500	78,000
<i>Seamer</i> 3	Seri Kaya	15,600	25,350
<i>Seamer</i> 4	Sardin 425 gram	19,500	78,000
	Sardin 405 gram	19,500	78,000
	Kuah Sate	19,500	78,000
	Kuah Laksa	19,500	78,000

Sumber: Jabatan Pengeluaran dan Teknikal

- b. Semakan Audit mendapati pengeluaran sebenar produk sardin 425 gram tidak mencapai keupayaan pengeluaran minimum mesin walaupun melebihi sasaran yang ditetapkan dalam PPS. Selain itu, sasaran pengeluaran dalam PPS juga tidak disedia mengikut keupayaan pengeluaran minimum mesin. Pencapaian pengeluaran produk sardin 425 gram adalah antara 64.2% hingga 88.1% seperti dalam **Jadual 11**.

JADUAL 11
PENCAPAIAN PENGELUARAN PRODUK SARDIN 425 GRAM BERBANDING
KEUPAYAAN MINIMUM MESIN BAGI TEMPOH TAHUN 2019 HINGGA 2021

TAHUN	BILANGAN PENGELUARAN SETAHUN			PENCAPAIAN (%) (c/a x 100)
	*KEUPAYAAN MINIMUM MESIN (a)	SASARAN PPS (b)	SEBENAR (c)	
2019	1,384,500	1,116,000	1,220,142	88.1
2020	2,359,500	1,116,000	1,514,604	64.2
2021	2,262,000	1,116,000	1,830,684	80.9

Sumber: Jabatan Pengeluaran dan Teknikal

Nota (*) : Keupayaan Minimum Mesin = Keupayaan Pengeluaran Minimum Sehari x Bilangan Hari Pemrosesan Bagi Setiap Produk

- c. Semakan Audit seterusnya mendapati pengeluaran sebenar produk lain juga tidak mencapai keupayaan pengeluaran minimum mesin. Pencapaian pengeluaran produk lain berbanding keupayaan minimum mesin bagi tempoh tahun 2019 hingga 2021 adalah antara 58.9% hingga 79.2% sahaja seperti dalam **Jadual 12**.

JADUAL 12
PENCAPAIAN PENGELUARAN PRODUK LAIN BERBANDING
KEUPAYAAN MINIMUM MESIN BAGI TEMPOH TAHUN 2019 HINGGA 2021

PRODUK	BILANGAN PENGELUARAN SETAHUN		PENCAPAIAN (%) (b/a x 100)
	*KEUPAYAAN MINIMUM MESIN (a)	SEBENAR (b)	
TAHUN 2019			
Kari Ayam	78,000	36,805	47.2
Sambal Bilis	78,000	10,582	13.6
Sapuan Sardin	58,500	17,913	30.6
Sardin 155 gram	1,131,000	827,912	73.2
Seri Kaya	15,600	960	6.2
Sardin 405 gram	175,500	52,461	29.9
Kuah Sate	58,500	9,296	15.9
Kuah Laksa	39,000	7,269	18.6
JUMLAH	1,634,100	963,198	58.9
TAHUN 2020			
Kari Ayam	234,000	72,710	31.1
Sambal Bilis	97,500	37,824	38.8
Sapuan Sardin	19,500	8,783	45.0
Sardin 155 gram	468,000	647,927	138.4
Seri Kaya	31,200	4,170	13.4
Sardin 405 gram	214,500	144,475	67.4
Kuah Sate	78,000	12,407	15.9
Kuah Laksa	39,000	7,552	19.4
JUMLAH	1,181,700	935,848	79.2

PRODUK	BILANGAN PENGELUARAN SETAHUN		PENCAPAIAN (%) (b/a x 100)
	*KEUPAYAAN MINIMUM MESIN (a)	SEBENAR (b)	
TAHUN 2021			
Kari Ayam	97,500	21,425	22.0
Sambal Bilis	39,000	19,937	51.1
Sardin 155 gram	643,500	589,442	91.6
Seri Kaya	15,600	2,164	13.9
Sardin 405 gram	39,000	26,043	66.8
Kuah Sate	136,500	21,400	15.7
Kuah Laksa	39,000	7,902	20.3
JUMLAH	1,010,100	688,313	68.1

Sumber: Jabatan Pengeluaran dan Teknikal

Nota (*) : Keupayaan Minimum Mesin = Keupayaan Pengeluaran Minimum Sehari x Bilangan Hari Pemprosesan Bagi Setiap Produk

Maklum Balas PERTIMA yang Diterima Pada 8 Jun 2022

Sasaran pengeluaran PPS adalah bergantung kepada ketersediaan bekalan bahan mentah utama (ikan) walaupun keupayaan mesin adalah tinggi berbanding pencapaian semasa. Keupayaan pengeluaran minimum mesin tidak dapat dicapai kerana bergantung kepada proses di bahagian lain yang berkaitan seperti bahagian pengisian, memasak dan proses *retort*. Selain itu, fasiliti mesin-mesin lain diperlukan dan memerlukan kos belanja yang agak tinggi dengan anggaran RM10 juta.

Pendapat Audit | **Pengurusan pengeluaran produk kurang cekap kerana tidak mencapai keupayaan pengeluaran minimum mesin.**

5.2.2.2. Pembinaan *Waste Water Treatment Plant*

- Mengikut Seksyen 31 Akta Kualiti Alam Sekeliling 1974, Ketua Pengarah Jabatan Alam Sekitar (JAS) boleh mengeluarkan notis secara bertulis kepada pemilik premis dan mengarah untuk menghentikan mana-mana benda yang berbahaya kepada alam sekeliling, pencemaran dan buangan yang dikeluarkan daripada premis. Selain itu, mengikut Peraturan 5, Peraturan-peraturan Kualiti Alam Sekeliling (Efluen Perindustrian) 2009, *Industrial Effluent Characteristic Study* (IECS) dilakukan bertujuan untuk menentukan ciri-ciri fizikal, biologi, kimia dan kualiti efluen akhir serta menentukan had pematuhan.

- b. Semakan Audit mendapati JAS telah melakukan pemeriksaan di PERTIMA pada 8 Jun 2021. Berdasarkan pemeriksaan oleh JAS, **PERTIMA telah dikenakan kompaun berjumlah RM4,000 kerana membuat pelepasan efluen tanpa dirawat yang boleh menyebabkan pencemaran alur air dan menjejaskan kualiti air sungai.** Hasil siasatan JAS mendapati parameter sampel iaitu pepejal terampai, minyak dan gris serta *Chemical Oxygen Demand* (COD) melebihi had yang dibenarkan dan merupakan kesalahan di bawah Peraturan-peraturan Kualiti Alam Sekeliling (Efluen Perindustrian) 2009. Bagi tujuan itu, PERTIMA telah melaksanakan IECS pada 17 Jun 2021 dan terdapat keperluan untuk membina *Waste Water Treatment Plant* (WWTP) bagi merawat sisa buangan kilang.
- c. Semakan Audit mendapati perkara ini telah dibincangkan dalam Mesyuarat Lembaga Pengarah Bil. 2 dan Bil. 3 pada tahun 2021 tetapi tiada tindakan diambil. Setakat tarikh pengauditan pada 18 April 2022, **PERTIMA masih belum mengambil tindakan membina WWTP.** Kegagalan membina WWTP mengakibatkan syarikat boleh diarahkan untuk memberhentikan operasi.

Maklum Balas PERTIMA yang Diterima Pada 8 Jun 2022 dan 16 Jun 2022

Surat daripada PMINT bertarikh 20 Februari 2022 menyatakan penempatan kilang PERTIMA kekal di Kawasan Perindustrian Chendering sedia ada serta perlu mematuhi sistem saliran dan segala kos yang terlibat ditanggung oleh PERTIMA. Bagi tujuan itu, PERTIMA masih menilai dan meneliti setiap sistem yang ditawarkan berserta kos dengan pembekal. PERTIMA bercadang untuk memohon dana daripada Kerajaan negeri bagi pembinaan WWTP kerana kos yang tinggi.

Pendapat Audit | Pengoperasian kilang tidak mematuhi sistem saliran yang ditetapkan oleh JAS selagi WWTP tidak dibina.

5.2.3. Pengurusan Aktiviti Pemasaran

5.2.3.1. Jabatan Pemasaran dan Jualan bertanggungjawab untuk merangka, merancang dan melaksanakan aktiviti berkaitan jualan dan pemasaran produk. Setiap aktiviti yang dibuat mempunyai kertas kerja dan laporan penilaian aktiviti dibuat oleh Ketua Jabatan dan Pengurus Besar. Pada setiap tahun, PERTIMA menyediakan peruntukan untuk aktiviti pemasaran bergantung kepada kedudukan

kewangan syarikat. Bagaimanapun, peruntukan aktiviti pemasaran yang disediakan adalah rendah iaitu 0.6% (2019), 0.9% (2020) dan 1% (2021) sahaja berbanding pendapatan tahun sebelum. Peruntukan dan perbelanjaan aktiviti pemasaran adalah seperti dalam **Jadual 13**.

JADUAL 13
PERUNTUKAN DAN PERBELANJAAN
AKTIVITI PEMASARAN BAGI TEMPOH TAHUN 2019 HINGGA 2021

TAHUN	PENDAPATAN TAHUN SEBELUM (RM) (a)	AKTIVITI PEMASARAN			
		PERUNTUKAN (RM) (b)	PERBELANJAAN (RM) (c)	PERATUS PERUNTUKAN (%) (b/a x 100)	PERATUS PERBELANJAAN (%) (c/b x 100)
2019	6,560,924	38,400	75,661	0.6	197.0
2020	6,902,440	63,600	55,466	0.9	87.2
2021	8,905,959	86,200	108,000	1.0	125.3
JUMLAH	22,369,323	188,200	239,127	0.8	127.1

Sumber: Jabatan Pemasaran dan Jualan

5.2.3.2. Analisis Audit mendapati perbelanjaan bagi aktiviti pemasaran pada tahun 2020 adalah 87.2% daripada peruntukan yang disediakan. Bagaimanapun, perbelanjaan pada tahun 2019 dan 2021 melebihi peruntukan iaitu sebanyak 197% dan 125.3%. Peningkatan perbelanjaan pemasaran pada tahun 2021 telah menyumbang kepada peningkatan jualan sejumlah RM3.19 juta iaitu RM12.09 juta berbanding RM8.90 juta pada tahun 2020.

5.2.3.3. Semakan Audit selanjutnya mendapati aktiviti pemasaran yang dijalankan antaranya ialah pengiklanan di media elektronik, media cetak, iklan pada kenderaan dan program di *outlet* terpilih. Walaupun aktiviti pemasaran ini telah dijalankan secara meluas tetapi PERTIMA masih belum dapat bersaing dengan jenama lain di pasaran kerana segmen pasaran sukar diperolehi. Keadaan ini menyebabkan jenama PERTIMA kurang dikenali dan sukar untuk menembusi pasaran di peringkat nasional dan global. Selain itu, semakan Audit juga mendapati tiada laporan penilaian dibuat bagi menilai keberkesanan setiap aktiviti pemasaran yang dijalankan.

Maklum Balas PERTIMA yang Diterima Pada 8 Jun 2022 dan 16 Jun 2022

Perbelanjaan pemasaran pada tahun 2020 rendah disebabkan aktiviti pemasaran yang terhad semasa dalam tempoh PKP menyebabkan pergerakan terbatas dan semua *exhibition* tidak boleh dijalankan. Penilaian setiap aktiviti pemasaran dijalankan dengan cara perbincangan atau verbal melalui pencapaian jualan dalam

mesyuarat bulanan. Bahagian Pemasaran dalam usaha menambah baik penilaian aktiviti berbentuk laporan bermula Julai 2022.

Pendapat Audit Secara keseluruhannya, aktiviti pemasaran yang dijalankan terhad disebabkan peruntukan yang disediakan rendah. Hal ini secara tidak langsung menyebabkan produk masih kurang dikenali di pasaran.

5.2.4. Pengurusan Aset

5.2.4.1. Sesuatu aset hendaklah digunakan dengan baik mengikut fungsinya bagi mencapai pengeluaran yang optimum. Selain itu, penyenggaraan aset secara berjadual adalah penting bagi memastikan aset dalam keadaan baik dan dapat digunakan sepenuhnya.

5.2.4.2. Lawatan fizikal Audit di kilang PERTIMA pada 30 Mac 2022 mendapati tiga aset telah rosak dan terbiar serta satu aset tidak digunakan seperti dalam **Jadual 14**.

JADUAL 14
ASET ROSAK DAN TERBIAR SERTA TIDAK DIGUNAKAN

BIL.	NAMA ASET	KEGUNAAN ASET	TARIKH KEROSAKAN	STATUS	GAMBAR
1.	<i>Schinder Full Auto PE Shrin</i>	Pembungkusan air tin berkarton	Tahun 2000	Rosak dan terbiar	Gambar 5
2.	<i>Sacher Machine</i>	Adunan tepung		Rosak dan terbiar	Gambar 6
3.	<i>Purdy Beth</i>	Mesin label tin <i>plain</i>		Rosak dan terbiar	Gambar 7
4.	Pemerah Jus	Memerah asam jawa	-	Berfungsi tetapi tidak digunakan	Gambar 8

Sumber: Jabatan Audit Negara

GAMBAR 5

Kilang PERTIMA Chendering, Terengganu
- *Schinder Full Auto PE Shrin* Rosak dan Terbiar
(30.03.2022)
(Sumber: Jabatan Audit Negara)

GAMBAR 6

Kilang PERTIMA Chendering, Terengganu
- *Sacher Machine* Rosak dan Terbiar
(30.03.2022)
(Sumber: Jabatan Audit Negara)

GAMBAR 7

Kilang PERTIMA Chendering, Terengganu
- *Purdy Beth* Rosak dan Terbiar
(30.03.2022)
(Sumber: Jabatan Audit Negara)

GAMBAR 8

Kilang PERTIMA Chendering, Terengganu
- Pemerah Jus Berfungsi Tetapi Tidak Digunakan
(30.03.2022)
(Sumber: Jabatan Audit Negara)

Maklum Balas PERTIMA yang Diterima Pada 8 Jun 2022 dan 16 Jun 2022

Sacher Machine dan *Purdy Beth* telah dihapus kira daripada sistem tetapi belum dilupuskan secara fizikal. Tindakan pelupusan akan diambil oleh pihak pengurusan dua bulan daripada sekarang. *Schinder Full Auto PE Shrin* pula akan dihapus kira setelah mendapat kelulusan Mesyuarat Lembaga Pengarah. Bagi mesin Pemerah Jus, kegunaannya adalah pilihan kerana pemerahan asam jawa biasanya dibuat secara manual bergantung kepada jumlah pengeluaran produk.

Pendapat Audit | **Pengurusan aset kurang cekap kerana aset rosak tidak diambil tindakan pelupusan serta aset tidak digunakan.**

5.3. Tadbir Urus Korporat

5.3.1. Tadbir urus korporat yang baik dapat membantu syarikat mempertingkatkan kecekapan dalam mencapai objektifnya serta membolehkan syarikat diurus dengan lebih sempurna, telus dan bertanggungjawab. Sebagai sebuah syarikat, PERTIMA perlu mematuhi undang-undang dan peraturan yang ditetapkan di bawah Akta Syarikat 2016, Perlembagaan Syarikat, Suruhanjaya Syarikat Malaysia (SSM) dan Prosedur Operasi Standard (SOP). Selain itu, antara amalan terbaik yang boleh diguna pakai adalah Malaysian Code on Corporate Governance (MCCG) 2021, The Green Book - Enhancing Board Effectiveness April 2006 dan Garis Panduan Ahli Lembaga Pengarah Lantikan Menteri Kewangan (Diperbadankan) Disember 2014 [MKD Handbook].

5.3.2. Semakan Audit mendapati PERTIMA telah mengamalkan tiga daripada lapan aspek amalan terbaik tadbir urus korporat iaitu Pengerusi, Pengurus Besar dan SOP.

Bagaimanapun, lima aspek tadbir urus korporat tidak diamalkan sepenuhnya iaitu aspek Lembaga Pengarah; Setiausaha Syarikat; Pelan Perancangan Strategik (PPS) dan Petunjuk Prestasi Utama (KPI); Jawatankuasa Audit (JKA); dan Audit Dalam seperti dalam **Jadual 15**.

JADUAL 15
PENEMUAN AUDIT BERKAITAN AMALAN TADBIR URUS KORPORAT

ELEMEN	AMALAN TERBAIK	PENEMUAN AUDIT
Lembaga Pengarah	MCCG 2021 (amalan 3.1) - Lembaga Pengarah mewujudkan Kod Tatalaku dan Etika syarikat.	Kod Tatalaku dan Etika syarikat tidak disediakan.
Setiausaha Syarikat	MCCG 2021 (amalan 1.5 dan panduan 1.5) - Peranan dan tanggungjawab Setiausaha Syarikat adalah menasihati Lembaga Pengarah mengenai peranan dan tanggungjawab, memantau perkembangan tadbir urus korporat dan membantu dalam melaksanakan tadbir urus.	Setiausaha Syarikat tidak menasihati Lembaga Pengarah bagi membentangkan dan meluluskan PPS & KPI serta penubuhan JKA.
PPS dan KPI	MCCG 2021 (amalan 1.1) dan MKD <i>Handbook</i> perenggan 2.2(b) - Syarikat beroperasi selaras dengan objektif penubuhannya melalui penyediaan pelan strategik, pelan perniagaan yang mantap dan rangka kerja tadbir urus yang berkesan.	PPS & KPI yang disediakan untuk tempoh lima tahun (2017 hingga 2021) tidak dibentangkan dan diluluskan oleh Lembaga Pengarah.
JKA	MCCG 2021 - Amalan Yang Dipertingkatkan 9.4 - JKA hendaklah terdiri daripada Pengarah Bebas sahaja.	Dua daripada empat ahli JKA tersebut adalah Pengarah Bukan Bebas yang merupakan ahli politik dan Ketua Pegawai Operasi dalam syarikat induk.
Audit Dalam	MCCG 2021 (panduan 11.1) - Peranan utama Audit Dalam ialah untuk menilai pematuhan, pengurusan kepada dasar dan prosedur yang ditetapkan.	Unit Audit Dalam tidak ditubuhkan. Fungsi Audit Dalam dilaksanakan di peringkat PMINT.

Sumber: Jabatan Audit Negara

Maklum Balas PERTIMA yang Diterima Pada 8 Jun 2022 dan 16 Jun 2022

Kod Tatalaku dan Etika Syarikat bagi Lembaga Pengarah dan Setiausaha akan diwujudkan berdasarkan Garis Panduan Amalan 3.1 MCCG 2021. Lembaga Pengarah akan menyedia dan membentangkannya dalam Mesyuarat Lembaga Pengarah bulan Disember 2022 untuk kelulusan.

PMINT telah mengambil inisiatif dengan membuat penilaian prestasi Setiausaha Syarikat setiap dua tahun. PERTIMA telah menerima Borang Penilaian Prestasi Setiausaha syarikat pada 26 Mei 2022 untuk dibuat penilaian ke atas Setiausaha Syarikat merangkumi beberapa aspek termasuk kemahiran, pengetahuan, kualiti kerja, kefahaman dan beberapa aspek lain yang berkaitan.

PPS dan KPI bagi tempoh lima tahun 2017 hingga 2021 dibuat di peringkat Pengurusan dan dihantar kepada syarikat induk (PMINT) pada tahun 2017. PERTIMA akan menambah baik pemantauan dan pencapaian KPI untuk Pelan Strategik 2022 hingga 2026.

JKA telah ditubuhkan pada 20 Mac 2022 berdasarkan minit Mesyuarat Khas Lembaga Pengarah Bil. 1/2022. Syarikat juga dalam proses memuktamadkan Pelan Strategik 2022 hingga 2026 serta pemantauan dan pencapaian KPI akan dibentangkan dalam Mesyuarat Lembaga Pengarah pada suku ke-2, tahun 2022.

PERTIMA akan menambah baik lantikan Jawatankuasa Audit di kalangan Pengarah Bebas dan pelaksanaan audit dalam akan dilaksanakan oleh Bahagian Audit Dalam PMINT dengan kaedah penggiliran ke atas semua syarikat subsidiari PMINT (anggaran tempoh masa dijalankan setiap tiga tahun). Laporan Audit Dalam akan dibentangkan dalam Mesyuarat Jawatankuasa Audit.

Pendapat Audit | Secara keseluruhannya, amalan tadbir urus korporat adalah memuaskan, bagaimanapun terdapat beberapa aspek yang boleh ditambah baik.

5.4. Kedudukan Kewangan

5.4.1. Penyata Kewangan bagi tahun 2018, 2019 dan 2020 telah diberi Sijil Tanpa Teguran oleh Tetuan Jalil & Co.. Analisis terhadap kedudukan kewangan PERTIMA bagi tahun 2018, 2019 dan 2020 telah dilaksanakan merangkumi pendapatan, perbelanjaan dan untung rugi; aset dan liabiliti; nisbah kewangan; serta tunai dan kesetaraan tunai seperti dalam **Jadual 16**, **Carta 3** dan **Carta 4**.

JADUAL 16
KEDUDUKAN KEWANGAN BAGI TAHUN KEWANGAN 2018, 2019 DAN 2020

BUTIRAN	2018 (RM Juta)	2019 (RM Juta)	2020 (RM Juta)
Pendapatan Utama	6.53	6.90	8.62
Lain-lain Pendapatan	0.03	0*	0.28
JUMLAH PENDAPATAN	6.56	6.90	8.90
Kos Jualan	4.96	6.12	6.07
Perbelanjaan Pentadbiran	1.12	1.23	0.99
Perbelanjaan Operasi	0.35	0.42	0.38
Perbelanjaan Kewangan	0**	0***	0.12
JUMLAH PERBELANJAAN	6.43	7.77	7.56

BUTIRAN	2018 (RM Juta)	2019 (RM Juta)	2020 (RM Juta)
Keuntungan/(Kerugian) Sebelum Cukai	0.13	(0.87)	1.34
Cukai/(Lebih Cukai)	(0)****	-	-
Keuntungan/(Kerugian) Selepas Cukai	0.13	(0.87)	1.34
KERUGIAN TERKUMPUL	(15.69)	(16.51)	(15.50)
JUMLAH ASET	7.27	6.54	7.96
JUMLAH LIABILITI	15.51	15.65	16.06
JUMLAH EKUITI	(8.24)	(9.11)	(8.10)
JUMLAH LIABILITI DAN EKUITI	7.27	6.54	7.96

Sumber: Penyata Kewangan Beraudit Bagi Tahun 2018, 2019 dan 2020

Nota: * RM7,206

** RM5,234

*** RM4,727

**** (RM516)

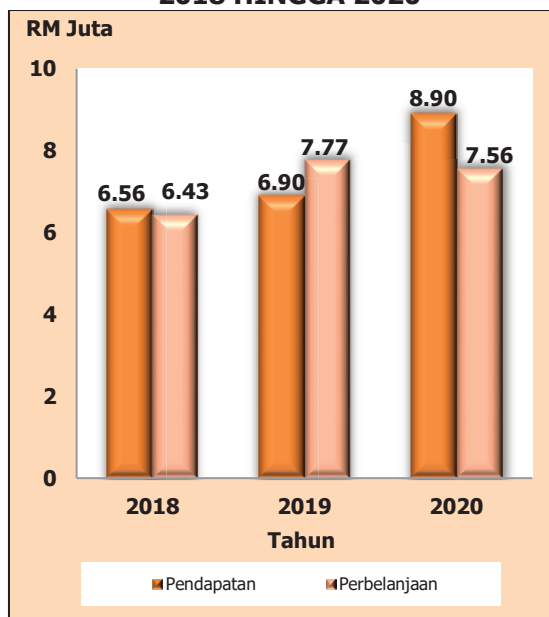
5.4.2. Pendapatan utama adalah daripada hasil jualan produk makanan dalam tin seperti sardin, kari ayam, kuah sate, kuah laksa Terengganu, sambal bilis, sapuan sardin dan seri kaya. Hasil pendapatan utama menunjukkan trend meningkat bagi tempoh tahun 2018 hingga 2020. Peningkatan ini disebabkan penjualan *goodies bag* yang mengandungi produk dalam tin PERTIMA bagi program Pilihan Raya 2018, permintaan barangan keperluan utama semasa PKP dan jualan daripada kempen *Buy Muslim First* (BMF).

5.4.3. Perbelanjaan terdiri daripada kos jualan, perbelanjaan pentadbiran, perbelanjaan operasi dan perbelanjaan kewangan. Kos jualan mencatatkan perbelanjaan yang tertinggi bagi ketiga-tiga tahun iaitu sebanyak 77.1% pada tahun 2018, 78.7% (2019) dan 80.3% (2020). Kos jualan terdiri daripada pembelian stok bahan mentah dan barang siap seperti barangan keperluan asas untuk penjualan *goodies bag*. Perbelanjaan pentadbiran pula mencatatkan perbelanjaan kedua tertinggi bagi tempoh tahun 2018 hingga 2020. Perbelanjaan ini merangkumi gaji dan kebajikan pekerja, perbelanjaan utiliti, peruntukan susut nilai dan peruntukan hutang ragu. Bagi tempoh tahun 2018 hingga 2020, PERTIMA mencatatkan trend perbelanjaan yang tidak konsisten (naik dan turun).

5.4.4. Analisis Audit mendapati perbelanjaan PERTIMA pada tahun 2018 dan 2020 adalah berjumlah RM6.43 juta dan RM7.56 juta tidak melebihi pendapatan yang berjumlah RM6.56 juta dan RM8.90 juta. Bagaimanapun pada tahun 2019, perbelanjaan PERTIMA berjumlah RM7.77 juta melebihi pendapatan yang berjumlah RM6.90 juta. Peratusan perbelanjaan berbanding pendapatan adalah antara 84.9% hingga 112.6%.

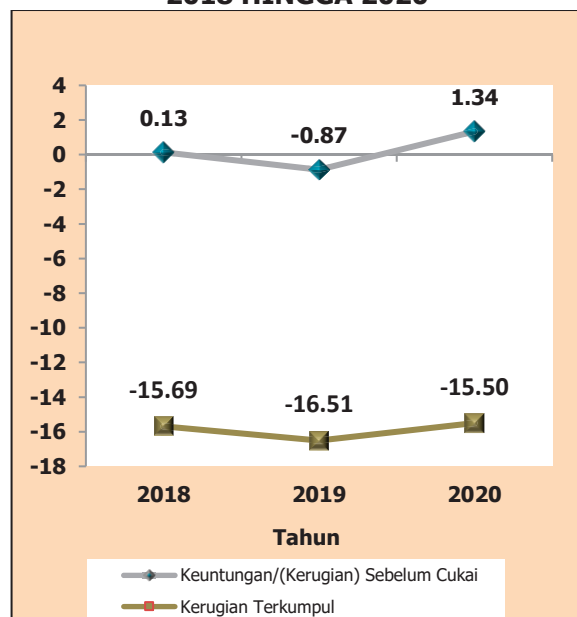
5.4.5. Trend pendapatan dan perbelanjaan bagi tahun 2018, 2019 dan 2020 telah memberi kesan kepada kerugian syarikat. Pada tahun 2020, PERTIMA merekodkan keuntungan sebelum cukai berjumlah RM1.34 juta iaitu peningkatan keuntungan sebelum cukai sejumlah RM2.21 juta (254%) berbanding tahun 2019. Peningkatan keuntungan sebelum cukai ini telah memberi kesan kepada penurunan kerugian terkumpul berjumlah RM15.50 juta pada tahun 2020.

CARTA 3
TREND PENDAPATAN DAN
PERBELANJAAN
BAGI TEMPOH TAHUN
2018 HINGGA 2020

Sumber: Penyata Kewangan Beraudit

CARTA 4
TREND KEUNTUNGAN/(KERUGIAN)
SEBELUM CUKAI DAN KERUGIAN
TERKUMPUL BAGI TEMPOH TAHUN
2018 HINGGA 2020

Sumber: Penyata Kewangan Beraudit

5.4.6. Analisis Audit mendapati **PERTIMA tidak mempunyai sumber yang mencukupi bagi memenuhi obligasinya kerana kedudukan aset kurang daripada liabiliti bagi tahun 2018, 2019 dan 2020.** Aset syarikat yang berjumlah RM7.27 juta (2018), RM6.54 juta (2019) dan RM7.96 juta (2020) adalah rendah berbanding liabiliti syarikat yang berjumlah RM15.51 juta (2018), RM15.65 juta (2019) dan RM16.06 juta (2020).

5.4.7. Syarikat mempunyai liabiliti yang tinggi disebabkan oleh amaun terhutang kepada syarikat induk iaitu PMINT. Semakan Audit mendapati **PERTIMA tidak membuat bayaran balik pinjaman mengikut jadual walaupun mencatatkan peningkatan jualan dan keuntungan pada tahun 2020.** Tunggakan bayaran balik pinjaman bagi tempoh tahun 2018 hingga 2020 adalah seperti dalam **Jadual 17**.

JADUAL 17
TUNGGAKAN BAYARAN BALIK PINJAMAN
BAGI TEMPOH TAHUN 2018 HINGGA 2020

TAHUN	JUMLAH TUNGGAKAN (RM Juta)	PENINGKATAN / (PENURUNAN)	
		(RM Juta)	(%)
2018	14.53	TB	TB
2019	13.47	(1.06)	(7.3)
2020	13.89	0.42	3.1

Sumber: Penyata Kewangan Beraudit Bagi Tahun 2018, 2019 dan 2020

Nota: TB - Tidak Berkenaan

5.4.8. Melalui analisis nisbah semasa, didapati tahap kecairan syarikat berada di tahap baik iaitu 7.14:1 (2018), 2.81:1 (2019) dan 3.49:1 (2020). Nisbah semasa ini menunjukkan kemampuan aset semasa ditukar segera kepada tunai bagi menampung liabiliti jangka pendek.

5.4.9. Jumlah aset yang terdiri daripada Aset Bukan Semasa dan Aset Semasa telah menunjukkan trend turun naik bagi tempoh tiga tahun iaitu RM7.27 juta pada tahun 2018 kepada RM6.54 juta pada tahun 2019 iaitu menurun sebanyak RM0.73 juta (10%). Pada tahun 2020 pula, jumlah aset meningkat sebanyak RM1.42 juta (21.7%) kepada RM7.96 juta. Penurunan dan peningkatan jumlah aset dipengaruhi oleh aset semasa. Komponen terbesar yang mempengaruhi penurunan dan peningkatan aset semasa adalah inventori, penghutang dan tunai di bank.

5.4.10. Semakan Audit mendapati tunggakan hutang sehingga 31 Disember 2020 berjumlah RM1.14 juta. Pada tahun 2020, tunggakan hutang meningkat sebanyak RM0.24 juta (26.7%) kepada RM1.14 juta berbanding RM0.90 juta pada tahun 2019. Tunggakan hutang bagi tempoh tahun 2018 hingga 2020 adalah seperti dalam **Jadual 18**.

JADUAL 18
TUNGGAKAN HUTANG BAGI TEMPOH TAHUN 2018 HINGGA 2020

TAHUN	JUMLAH TUNGGAKAN (RM Juta)	PENINGKATAN / (PENURUNAN)	
		(RM Juta)	(%)
2018	0.38	TB	TB
2019	0.90	0.52	136.8
2020	1.14	0.24	26.7

Sumber: Penyata Kewangan Beraudit Bagi Tahun 2018, 2019 dan 2020

Nota: TB - Tidak Berkenaan

5.4.11. Analisis Audit turut dijalankan terhadap kedudukan aliran tunai bagi menilai keupayaan syarikat untuk menjana aliran tunai daripada operasi, pelaburan dan pembiayaan. Pada akhir tahun 2020, PERTIMA mempunyai tunai dan kesetaraan

tunai berjumlah RM1.89 juta iaitu menurun sebanyak RM0.40 juta (17.5%) berbanding RM2.29 juta pada tahun 2019. Penurunan ini disebabkan oleh penurunan aliran tunai daripada aktiviti operasi yang mana pembayaran kepada pembekal bagi stok bahan mentah lebih tinggi daripada tahun sebelum. Selain itu, bayaran daripada penghutang yang tidak diterima juga mempengaruhi baki tunai.

Pendapat Audit | Secara keseluruhannya, kedudukan kewangan PERTIMA adalah stabil kerana mencatatkan keuntungan sebelum cukai berjumlah RM1.34 juta dan penurunan kerugian terkumpul sejumlah RM1.01 juta pada tahun 2020.

6. RUMUSAN KESELURUHAN AUDIT

Secara keseluruhannya, berdasarkan pengauditan terhadap aktiviti utama, tadbir urus korporat dan kedudukan kewangan yang telah dinilai, visi PERTIMA untuk menjadi peneraju utama dalam sektor pembuatan produk makanan halal dalam tin di Malaysia dan membina pasaran di peringkat global masih belum dapat dicapai. Selain itu, terdapat beberapa kelemahan dalam pengurusan antaranya tidak menetapkan mekanisme penilaian pencapaian keberhasilan aktiviti, pengeluaran produk tidak mencapai keupayaan pengeluaran minimum mesin dan pembinaan WWTP tidak dibuat. Aspek tadbir urus korporat adalah memuaskan tetapi memerlukan penambahbaikan selaras dengan amalan terbaik korporat. Manakala kedudukan kewangan pula menunjukkan syarikat berada pada tahap stabil kerana syarikat merekodkan keuntungan sebelum cukai berjumlah RM1.34 juta dan penurunan kerugian terkumpul sejumlah RM1.01 juta pada tahun 2020.

7. SYOR AUDIT

Bagi menambah baik pengurusan aktiviti dan memantapkan keupayaan tadbir urus korporat, pihak pengurusan dan Lembaga Pengarah perlu mengambil langkah yang proaktif dan berkesan bagi menangani perkara yang dibangkitkan dalam laporan ini. Sehubungan itu, pihak Audit mengesyorkan PERTIMA memberi pertimbangan terhadap perkara berikut:

7.1. menjalankan aktiviti pemasaran dengan lebih agresif serta memperluaskan segmen pasaran untuk meningkatkan permintaan serta jualan produk;

7.2. mendapatkan peruntukan yang mencukupi untuk membina WWTP sebagaimana digariskan dalam Peraturan-peraturan Kualiti Alam Sekeliling bagi memastikan operasi kilang tidak terjejas;

7.3. mengambil tindakan yang lebih proaktif bagi memastikan tunggakan penghutang dapat dikutip serta memastikan bayaran balik pinjaman kepada PMINT mengikut jadual; dan

7.4. memastikan tadbir urus korporat dipertingkatkan antaranya berkaitan peranan Setiausaha Syarikat dalam menasihati Lembaga Pengarah, kelulusan PPS dan KPI oleh Lembaga Pengarah serta pelantikan ahli JKA.

